GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḊI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

№ 197. *Lunĭ, Marţĭ 8 (20) Septemvre.* **1887.**

Din causa 2-tei serbătorĭ de mâne ḍiarulŭ nu va apăré pănă Mercurĭ séra.

Braşovŭ, 6 (18) Septemvre 1887.

De Joi Maiestatea Sa cesară-regéscă apostolică se află pe pămêntulŭ marelui principatŭ alŭ Transilvaniei.

A venitŭ Monarchulŭ nostru aicĭ ca sĕ asiste la manevrele de tómnă ale armatei imperiale, ce se vorŭ face ḍilele aceste pe Câmpulŭ pânei, de gloriósă amintire pentru strămoşii noştri, carĭ odinióră au luptatŭ pe acea câmpiă cu vitejiă românéscă, ca sĕ apere ţéra în contra barbarei semilune.

O sĕptĕmână întrégă va petrece Domnitorulŭ nostru în mijloculŭ Ardelenilorŭ şi drumulŭ sĕu îlŭ va duce prin ţinuturĭ şi sate locuite de acei Românĭ, carĭ înainte cu douĕ-ḍecĭ şi patru de anĭ erau distinşĭ de graţia sa princiară, „ca bravii Sĕi Românĭ din marele principatŭ alŭ Transilvaniei, carĭ au datŭ repeţite doveḍĭ de nestrămutata lorŭ credinţă şi alipire cătră tronŭ şi dinastiă."

De douĕ orĭ în cursulŭ domnirei sale a visitatŭ Maiestatea Sa acestŭ străvechiu pămêntŭ îngrăşatŭ cu sudórea şi cu sângele Românilorŭ.

De atuncĭ şi pănă aḍĭ, când Majestatea Sa se află a treia óră în mijloculŭ nostru, s'au sĕvêrşitŭ în Transilvania multe schimbărĭ.

Fost'a şi unŭ timpŭ, când îi era ertatŭ Românului ardeleanŭ a spera, că după atâtea jertfe aduse pentru tronŭ şi patriă îi va surîde şi lui unŭ viitorŭ mai fericitŭ, se va puté încălḍi şi elŭ la sórele egalei îndreptăţirĭ politice-naţionale.

Acelŭ timpŭ a trecutŭ şi érăşĭ este acoperitŭ cu norĭ, mai grei ca vreodată, cerulŭ Românului ardeleanŭ.

In adevĕrŭ, multe şi marĭ schimbărĭ s'au sevêrşitŭ în Transilvania în cele douĕ decenii din urmă. Unŭ lucru a rĕmasŭ însĕ neschimbatŭ şi neatinsŭ de vijeliele timpului şi acesta este lealitatea şi patriotismulŭ bravului poporŭ, care a formatŭ şi formézá baştina ţĕrii Ardealului, este credinţa nestrămutată ce-o are elŭ în chiămarea şi viitorulŭ sĕu, este speranţa ce-o nutresce în peptulŭ sĕu, acoperitŭ de rănile şi loviturile timpurilorŭ vitrege, că va veni o ḍi, când se vorŭ da pe faţă tóte nelegiuirile şi prigonirile celŭ apasă, şi Suveranulŭ şi ţéra se vorŭ convinge deopotrivă de dreptatea causei sale.

Cu inima mâhnită privesce aḍĭ Românulŭ ardeleanŭ la spectacolulŭ, ce se desfăşură cu ocasiunea festivităţilorŭ de primire ale Majestăţii Sale. E mâhnitŭ pentru că împrejurările politice de aḍĭ nu-i iértă şi lui a sêmţi în egală mĕsură cu conlocuitorii sĕi maghiarĭ bucuria de a se puté apropia, ca Românŭ şi ca naţiune cu egale drepturĭ, de capulŭ statului şi de a-lŭ saluta aşa cum se cuvine unei naţii atâtŭ de numĕróse şi cu atâtea merite pentru tronŭ şi ţéră.

E întristatŭ Românulŭ ardelénŭ în aceste momente sĕrbătoresci, căcĭ vede, că cei dela putere, carĭ încunjură aḍĭ pe capulŭ statului, îi dau nisce informaţiunĭ despre poporulŭ românŭ, carĭ — precum cu adêncă mâhnire înţeleserămŭ din înaltele rĕspunsurĭ adresate Joia trecută clerului românŭ la Deva — suntŭ de natură a sdruncina încrederea Monarchului nostru în lealitatea poporului românŭ şi în onestitatea şi buna credinţă a conducĕtorilorŭ sĕi naturalĭ.

Admoniéză guvernulŭ ungurescŭ prin graiulŭ Monarchului pe Românĭ, ca sĕ fiă cu sentimente patriotice, sĕ fiă credincioşĭ tronului şi sĕ caute a trăi în bună înţelegere cu popórele conlocuitóre.

Dér când au greşitŭ Românii vreodată în contra patriotismului, când s'au depărtatŭ de pe cărarea credinţei cătră tronŭ şi când au lucratŭ în potriva înţelegerei cu popórele conlocuitóre? Cu fruntea ridicată şi cu consciinţa linistită ne putemŭ provoca, noi Românii, la cununile de laurĭ ce împodobescŭ stindartele regimentelorŭ române, din armata cesară-regéscă pentru faptele vitejescĭ sĕvêrşite în luptele de apĕrare a monarchiei în tóte rĕsbóiele; ne putemŭ provoca la purtarea nóstră leală în tóte privinţele şi la iubirea nóstră de pace dovedită ḍilnicŭ faţă cu conlocuitorii noştri de altă limbă!

Nu, nicĭ unŭ faptŭ positivŭ nu se póte produce, care sĕ arunce şi cea mai mică umbră asupra patriotismului şi lealităţii poporului românŭ.

Ni se ia însĕ în nume de rĕu şi ni se împută ca o crimă, că voimŭ sĕ ne folosimŭ şi noi de drepturile cetăţénului spre a apera pe cale legală limba şi naţionalitatea nóstră, carĭ din ce în ce suntŭ mai multŭ ignorate şi prigonite de cătră partida dela putere.

N'a fostŭ şi nu póte fi însĕ nicĭodata intenţiunea Suveranului nostru, ca noi Românii sĕ renunţămŭ, la ceea ce tóte popórele din lume îşĭ păstréză cu cea mai mare scumpĕtate, ca celŭ mai preţiosŭ odorŭ, la limba şi la naţionalitatea română; din contră amŭ primitŭ dela Domnitorulŭ nostru în cursulŭ domnirei sale destule doveḍĭ, că dorinţa sa este ca şi poporulŭ românŭ sĕ se pótă bucura pe deplinŭ de binefacerile egalei îndreptăţirĭ în acestŭ statŭ.

Nu este loculŭ şi prilejulŭ bine alesŭ a reîmprospeta aicĭ evenimentele din istoria cea mai nouă a ţĕrii Ardealului. Ajunge sĕ accentuămŭ cu tótă solemnitatea, că poporulŭ românŭ ardeleanŭ, consciu de însemnătatea sa, nu a renunţatŭ şi nu va renunţa nicĭodată de bună voiă la drepturile sale politice-naţionale, ci totdéuna va stărui pentru redobêndirea lorŭ.

Şi Majestatea Sa, suntemŭ sigurĭ, nu va condamna nicĭodată acéstă dréptă şi leală stăruinţă a nóstră, care are de scopŭ tocmai ceea ce doresce Coróna, ca sĕ se pótă restabili buna înţelegere între popórele sale.

Şi ca sĕ nu mergemŭ mai departe, Maiestatea Sa a accentuatŭ chiar faţă cu guvernulŭ şi cu legislaţiunea unguréscă înalta sa dorinţă ca „statulŭ sĕ asigure şi supuşilorŭ sĕi nemaghiarĭ libertatea şi desvoltarea limbei lorŭ materne în modŭ egalŭ."*)

In momentele, când Majestatea Sa cesarăregéscă se află în mijloculŭ poporaţiunei nóstre ardelene, nu putemŭ sĕ dămŭ espresiune mai viuă sentimentelorŭ nóstre de omagială supunere, decâtŭ înălţândŭ rugile nóstre cătră ocrotitorulŭ popórelorŭ şi alŭ statelorŭ, ca sĕ protégă paşii sĕi şi sĕ-lŭ lumineze asupra tendinţelorŭ şi scopurilorŭ acelora carĭ, îngrădindulŭ de tóte părţile ca sĕ nu mai pótă pĕtrunde până la elŭ şi plângerile Românului, ne clevetescŭ şi ne înegresc fără cruţare; sĕ'l lumineze asupra patriotismului şi a lealităţii poporului românŭ; sĕ'lŭ lumineze asupra stărei nóstre triste şi nemulţămite, pentru că nu întêmpinămŭ ceea ce întotdéuna ne-a pusŭ în vedere Domnitorulŭ nostru, respectulŭ limbei şi alŭ naţionalităţii nóstre, nu întêmpinămŭ sprijinulŭ ce datorŭ este statulŭ alŭ da desvoltării nóstre naţionale, nu întêmpinămŭ o egală şi dréptă tractare!

*) Discursulŭ tronului prin care s'a închisŭ dieta din Pesta la 10 Decemvre 1868.

Episcopulŭ Szasz Domokos în România.

»Kolozsvár« constată în articululŭ sĕu de fondŭ dela 14 Septemvre, că modulŭ cum îşĭ face Szasz Domokos datorinţa sa nu este de natură a satisface numai interesele confesionale, ci cultivă şi esecută şi **misiune naţională**, susţine consciinţa fidelităţii de rassă în sângele ungurescŭ din ţéră străină, **biserica reformată** îşĭ implinesce şi dincolo de graniţă acea înaltă misiune a sa, despre care a datŭ probe în mĕsură atâtŭ de însemnată şi în cercurile interiore ale patriei . . . (»Kolozsvár« nu vré sĕ spună anume ce e misiunea acésta, ci o însémnă numai cu puncte. Red.)

Vătĕmarea ce-'i s'a făcutŭ episcopului reformatŭ este — ḍice »Kolozsvár" — duplă: de o parte episcopulŭ fù opritŭ de a puté intra după placŭ în astfelŭ de locurĭ, ai cărorŭ proprietarĭ i-au deschisŭ uşile înaintea lui, prin acésta i-au opritŭ drumulŭ întru esercitarea legală a drepturilor sale individuale; de altă parte a fost vătĕmată în persóna sa puterea autonomă de dreptŭ, asigurată în modŭ constituţionalŭ bisericei reformate din Ardélŭ; vătĕmată a fostŭ prin aceea, că au voitŭ sĕ-lŭ oprésca dela visitarea şcólelorŭ confesionale susţinute cu ajutorulŭ acestei bisericĭ, unŭ dreptŭ asiguratŭ de însăşĭ monarchia nóstră şi prin urmare vătĕmarea cade şi asupra ei.

Dér orĭ câtŭ de mare ar fi fostŭ acéstă ofensă, „Kolozsvar" este liniştitŭ, sperândŭ că organele competente ale bisericei vorŭ face prin întrevenirea ministrului preşedinte ungurescŭ paşii necesarĭ **pentru a dobândi satisfacţiune**; intonéză însĕ obligamnetulŭ opiniunei publice şi alŭ organelorŭ ei, adecă alŭ pressei, de a ţiné în evidenţă causa acésta.

In fine, fiindŭ-că agitatorii aducŭ ca pretestŭ la sumuţarea Valahilorŭ asuprirea din partea Maghiarilorŭ şi despoiarea lorŭ de drepturile confesionalĭ şi naţionalĭ, „Kolozsvar« se vede îndemnatŭ a ne adresa naiva întrebare: unde, când şi cine în Ungaria a conturbatŭ vreodată în unŭ modŭ atâtŭ de brutalŭ, atâtŭ de durŭ vătĕmătorŭ în drepturile sale individuale şi jurisdicţionale, fiă pe unŭ Valachŭ născutŭ aicĭ, fiă pe unulŭ din altă ţéră? Ai noştri Valachĭ — afirmă fóia ungurésca — vorbescŭ, scriu, călĕtorescŭ după placŭ, şi paza poliţienéscă nu-i vatĕmă, nu-i escortéză nicăirĭ".

„**Ellenzék**" susţine, că scopulŭ întregei visitaţiunĭ întreprinse de episcopulŭ Szász Domokos a fostŭ de caracterŭ curatŭ bisericescŭ, fiind-că elŭ a mersŭ în România numai ca capŭ alŭ bisericelorŭ reformate de acolo, vrêndŭ sĕ-şĭ câştige informaţiunĭ despre situaţiunea lorŭ şi sĕ le organiseze sub unŭ nou protopopiatŭ:

»Szász Domokos a fostŭ deplinŭ îndreptăţitŭ a face acésta pe basa mai multorŭ titlurĭ de dreptŭ: ântêiu pe basa acelorŭ vechĭ convenţiunĭ internaţionale, prin care asupra bisericelor reformate de odinióră şi asupra credincioşilorŭ lorŭ din Moldova şi Valahia i s'a asiguratŭ şi i se asigură episcopatului reformatŭ din Ardélŭ putere bisericésca. Aceste convenţiunĭ internaţionale nu s'au ştersŭ, ba nicĭ măcarŭ atinse n'au fostŭ nicĭ prin convenţiunea internaţională din Berlinŭ, nicĭ prin alte convenţiunĭ internaţionale, prin carĭ s'a regulatŭ posiţia şi relaţiunile internaţionale ale României...

„A doua: episcopulŭ reformatŭ a pututŭ cu deplinŭ dreptŭ sĕ facă acéstă visitaţiune, pentru că o parte a confesiunei reformate din Valahia şi astăḍĭ este supusă statului maghiarŭ şi toţĭ suntŭ supuşĭ maghiarĭ, în specialŭ de cei cu dreptulŭ de încetăţenire în părţile ardelene, pe care chiar déca l'arŭ fi perdutŭ, acésta s'a pututŭ întêmpla numai în privinţa politică, nu însĕ la nicĭ unŭ casŭ şi în cea bisericéscă. Dér şi în privinţa politică, din punctŭ de vedere alŭ dreptului internaţionalŭ, e cu atâtŭ mai mare întrebarea, déca au perdutŭ orĭ nu acestŭ dreptŭ, cu câtŭ cei mai mulţĭ din compatrioţii noştri din Valahia s'au depărtatŭ fără concesiune din patria lorŭ şi astfeliu nicĭ pănă aḍĭ nu suntŭ liberaţĭ de legăturile statului maghiarŭ..

«Şi a pututŭ sĕ facă episcopulŭ acéstă visitaţiune, a treia: fiind că guvernulŭ României, în sensulŭ dreptului actualŭ internaţionalŭ din Europa, nu póte sĕ închidă România dinaintea supuşilorŭ statelorŭ străine, ba din contră, datorŭ este a le asigura deplină libertate în umblarea lorŭ încócĭ şi 'ncolo, fiă făcută din orĭ-ce causă călĕtoria lorŭ acolo, firesce, déca nu cumva arŭ voi sĕ conspire, orĭ sĕ atenteze la integritatea şi siguranţa statului românŭ.

„Şi totuşĭ, în potriva tuturorŭ acestora, ce s'a întêmplatŭ? — O nedeptate atâtŭ de ne mai auḍită, o violinţă atâtŭ de ticălósă, **precum numai între órdele batbare ale Asiei se mai póte afla...**"

Dupa acésta „Ellenzék" arată în resumatŭ păţeniile episcopului, aşa precum le-amŭ comunicatŭ după »Ko-

lozsvár« în numĕrulŭ trecutŭ alŭ fóiei nóstre. Dice că numai atâta i-a mai rĕmasŭ guvernului românŭ, ca sĕ-lŭ dea pe episcopulŭ afară peste granițe, ca pe unŭ vagabundŭ ordinarŭ, séu ca pe unŭ agitatorŭ periculosŭ, cunoscutŭ în tótă lumea, care ar vré sĕ conspire contra siguritățiĭ statuluĭ românŭ. Sângele i se turbură și inima i se încarcă de amărăciune când se cugetă la insulta ce a suferit'o unŭ archiereu maghiarŭ din partea guvernuluĭ valahŭ, dice „Ellenzek“, și apoi încheiă:

„Cum cutéză unŭ guvernŭ românŭ sĕ procédă astfelŭ cu unŭ cetățénŭ maghiarŭ, cu archireulŭ uneĭ bisericĭ din patriă, consacratŭ prin statulŭ ungurescŭ?... Cum cutéză o Româniă, o țéră ca aceea, care dă asilŭ tuturorŭ vagabundilorŭ politicĭ ai Orientului, sĕ tracteze astfeliu cu unŭ supusŭ maghiarŭ și încă cu unŭ archiereu? Pe o astfeliu de Româniă a ajutat'o acéstă monarchiă sĕ stea pe picióre și a fostŭ prima, care i-a recunoscutŭ independența internațională? Pentru o țéră ca aceea a concesŭ guvernulŭ ungurescŭ ca sĕ se vateme în modulŭ celŭ mai simțitorŭ interesele economice ale Ardélului prin o rea și absurdă convențiune comercială?...

Din afară.

„Vossische Zeitung“ află din sorginte demnă de credință, că *Țarulŭ* ar fi exprimatŭ din nou dorința de *a se întâlni* cu Impĕratulŭ *Wilhelm* cu prilegiul întórcereĭ sale din Copenhaga. Intêlnirea s'ar face la Swienemunde.

„Le Temps“ povestesce, că pe timpulŭ congresului dela Berlin, prințul de Bismarck încercà sĕ convingă pe delegațiĭ otomanĭ că era în interesulŭ Turciei *sĕ acorde Germaniei ocuparea perpetuă a portului Varna* pentru a apĕra pe Turcia contra călcărilorŭ rusescĭ, dér că Sultanulŭ a refusatŭ. Acum se comunică din Paris scirea, că Germania a pretinsŭ de a întroduce treĭ cuirasate germane în Marea Neagră. Acéstă pretensiune causéză o viuă îngrijire în cancelariile europene.

Din Varșovia se telegrafiază, că *lucrările de fortificațiă din Ravno și din Varșovia se facŭ cu activitate* și construcția magasinelorŭ militare nu sufere niciĭ o întârdiere. D. Vanowsky, ministrulŭ rusŭ de rĕsboiu, a inspectatŭ incognito fortărețele Modlin, Demblin și Ivangrod și a visitatŭ în urmă garnisónele orașelorŭ poloneze.

Karavelof cu partidulŭ sĕu, care e destulŭ de tare, a începutŭ în vederea viitórelorŭ alegerĭ pentru Sobranie o aprigă luptă în pressă contra *guvernului bulgarŭ*. Atacurile suntŭ atâtŭ de violente, încâtŭ guvernulŭ s'a vĕdutŭ nevoitŭ sĕ pregătéscă *meetingurĭ în provincii pentru a protesta în contra atacurilorŭ luĭ Karavelof*. Lupta la alegerĭ va fi de sigurŭ înverșunată, mai alesŭ că partidulŭ rusofilŭ bulgarŭ cu revoluționarii are la disposițiune câteva milióne de ruble rusescĭ.

Conflictulŭ germano-bulgarŭ.

După cum comunică o telegramă din Sofia, nu se cunósce încă rĕspunsulŭ Germaniei în privința satisfacereĭ acordate pentru afacerea din Ruscicuŭ.

După o versiune ce circulă în sferele guvernamentale, acusațiunile ridicate contra prefectului Mantoff sunt esagerate. Se mărturisesce totușĭ că acestŭ funcționarŭ nu caută óre-carĭ forme în relațiunile sale cu vice-consulii dér se négă că ar fi devenitŭ culpabilŭ de tóte faptele aduse în sarcina sa de representanții puterilor. Nu numai consululŭ Franciei și acela alŭ Germaniei au ridicatŭ contra lui numeróse plângerĭ, dér chiarŭ și vice-consululŭ englesŭ a făcutŭ unŭ raportŭ fórte viu consulului generalŭ englesŭ din Sofia asupra purtăreĭ acestuĭ funcționarŭ. Cu ocasia acestuĭ raportŭ, guvernulŭ bulgarŭ ar avé de gând sĕ céră guvernuluĭ britanicŭ o contra-anchetă.

Până una alta, afacerea se presintă în chipulŭ următorŭ în fața Bulgarilorŭ: Séu este o mare neînțelegere, căreia se va pune capĕtŭ printr'o satisfacere mai multŭ séu mai puținŭ complectă, séu Germania e de acordŭ cu Rusia pentru a profita de acestŭ incidentŭ și a-lŭ face sĕ se întórcă în vederea uneĭ soluțiunĭ a cestiuneĭ bulgare.

In întâiulŭ casŭ, Bulgarii parŭ destulŭ de dispușĭ a face tóte concesiunile posibile; perspectiva uneĭ blocărĭ a porturilorŭ bulgare este privită fără o prea mare neliniște, dér cercurile diplomatice suntŭ de părere că acțiunea eventuală a Germaniei ar avé o contra-lovitură asupra Turciei și ar puté sĕ târască pe acésta din urmă sĕ ia o posițiune activă.

SCIRILE DILEI.

Se telegrafiază din Bucurescĭ diaruluĭ „Pester Lloyd“, că la legațiunea de acolo *nu se scie nimicŭ despre pretinsele vexațiunĭ ce episcopulŭ Dominicŭ Szasz ar fi induratŭ din partea autoritățilorŭ române* pe timpulŭ călĕtorieĭ sale eclesiastice în România.

—x—

Poetulŭ Eminescu s'a întorsŭ din streinĕtate, unde fusese dusŭ pentru căutarea sănătățiĭ sale. După cum scriu însĕ diarele române, zadarnicŭ a fostŭ tótă îngrijirea ce i s'a datŭ. Eminescu este în agonia de mórte. Este atâtŭ de slăbitŭ, încâtŭ ceĭ de prin prejurulŭ sĕu aștéptă în totŭ momentulŭ ca sĕ părăséscă acéstă viéță, în care marele cugetătorŭ nu a avutŭ parte decâtŭ de suferințe. Cu adâncă părere de rĕu comunicămŭ acéstă scire.

—x—

Ni se plângŭ câțĭva cetățenĭ proprietarĭ din Brașovŭ, că voindŭ sĕ mérgă la 30 Augustŭ v. cu trenulŭ separatŭ dela Brașovŭ la Sinaia, au întêmpinatŭ neplăcerĭ la magistratŭ cu scóterea biletelorŭ de drumŭ, deși avéu bilete dela tații de vecinĭ, *visate de perceptoratulŭ orășenescŭ că nu suntŭ în restanță cu darea.* Unul din aceștia în anulŭ alŭ 12-lea de serviciu militarŭ, care în anulŭ 1885/86 a fostŭ în România cu biletŭ (pașaportŭ) dela magistratŭ, de rĕndulŭ acesta a fostŭ trimis de funcționarulŭ respectivŭ (d-lŭ Adleff) la comanda honvedilorŭ, ca sĕ-ĭ dea voiă a trece granița. Vĕdĕndu-se omulŭ atâtŭ de șicanatŭ, a trebuitŭ sĕ mérgă de-adreptulŭ la vice-comitele care, vĕdĕndu-i cóla de dare că e în tótă regula, i a datŭ fără nicĭ o pedecă biletŭ de drumŭ. Suntemŭ convinșĭ, că d-lŭ primarŭ va interveni, ca sĕ fiă scutițĭ cetățenii orașului de asemenea sicane.

—x—

Domnișóra Leria, cântărétă română atâtŭ de multŭ aprețiată, care este angajată la teatrulŭ »de la Monnaie“ din Bruxela, a obținutŭ unŭ nou succesŭ în rolulŭ Margheritei din „Ugenoții«. Intre actulŭ alŭ III lea și alŭ IV-lea, M. S. regina Belgiei a chiămatŭ în loja sa pe d-ra Leria spre a-i face complimente, scrie »România“.

—x—

Aflămŭ cu mare părere de rĕu vestea despre mórtea filologului nostru Alexandru Cihacŭ, decedatŭ la 10 Augustŭ st. n. la Nieder-Ingelheim, unŭ satŭ lângă băile din Wiesbaden. „Voința Națională« reamintesce că Alexandru Cihacŭ, colaboratorulŭ neobositŭ alŭ „Convorbirilorŭ literare“ și membrulŭ Academiei, a fostŭ premiatŭ de către Academia francesă pentru lucrările sale asupra limbei române și decoratŭ de către M. S. Regele Carolŭ cu medalia „Bene merenti« cl. I. Numele sĕu va forma o pagină neștérsă în literatura limbei române.

—x—

Ministrulŭ de rĕsboiu românŭ a datŭ ordinulŭ de concentrare trupelorŭ care vorŭ lua parte la manevre.

—x—

La 16 Septemvre n., *dorobanțulŭ românŭ George Mihaiu* dela vama *Bratocea* fù prinsŭ cu arma în mână pe teritorulŭ ardeleanŭ de către gendarmii ungurescĭ staționațĭ la Șanțulŭ vechiu. Soldatulŭ fù adusŭ Sâmbătă în Brașovŭ unde i s'a luatŭ la fișpanatŭ interogatoriulŭ, s'a încheiatŭ procesŭ verbalŭ, și apoi fù predatŭ poliției care l'a espedatŭ la Predealŭ. Soldatulŭ a spusŭ la interogatoriu, că însărcinatŭ fiindŭ de unŭ locotenentŭ românŭ sĕ urmăréscă pe servitórea acestuia, fugită din serviciu, din causa întunerecului a trecutŭ granița.

—x—

Cetimŭ în „Rĕsboiulŭ«: „La Predealŭ s'a ciocnitŭ unŭ trenŭ dela căile ferate române cu unulŭ ungurescŭ pe timpulŭ aranjării. Până acum nu se cunoscŭ pagubele. Se scie însĕ, că vecinii noștri ungurĭ pretindŭ 2000 de florinĭ pentru vagónele lorŭ stricate.«

—x—

Precum comunică „Budap. Hirlap“, la 6 Septemvre n, se furișară șése hoțĭ în curtea preotului Michailŭ Pokomandy din Vecse, comit. Vesprimŭ. După ce amenințară pe visitiulŭ preotului cu mórte, décă va da alarmă, îlŭ duseră cu ei în locuința preotului. Cu o politicósă salutare de »Supușĭ servitorĭ, d-le preotŭ!“ intrară înăuntru și declarară, că nu vreau sĕ comită omorŭ, ci au venitŭ numai, fiindŭ că ei sciu, că Pokomandy fiind de 26 anĭ preotŭ în Vecse și bărbatŭ în vêrstă de 72 anĭ, trebue că a pusŭ ceva banĭ la o parte. Când preotulŭ declară că are numai câțĭva florinĭ în portofoliu, unŭ hoțŭ îlŭ isbì în capŭ și preotulŭ cădù josŭ ér ceilalțĭ scotociră prin casă, până ce găsiră într'unŭ scrinŭ 300 fl. și într'o pușculiță (biscănŭ) 12 fl. banĭ ai bisericeĭ. Apoi puseră hoții de li se aduse vinŭ din pimniță, chemară pe toțĭ servitorii la mésă cu ei și tractară tótă societatea cu vinŭ. Nepóta preotului trebuia totdéuna sĕ bea ea cea dintêiu. După ce bĕură vinulŭ, conducĕtorulŭ cetei se uità la ceasulŭ sĕu de aurŭ, și fiindŭ că era deja târdiu, se pregătì de plecare cu ómenii sĕi. Hoții mai luară două paltóne ale preotului și se depărtară după o politicósă înclinare și cu o amicabilă salutare de „Pré plecațĭ servĭ!“

—x—

Cut Sandor, unŭ Ungurŭ care locuia în Călărașĭ, a fostŭ datŭ peste graniță. scrie »România Liberă.“

—x—

Parchetulŭ tribunalului Teleormanŭ, în România, a făcutŭ cunoscutŭ tuturorŭ prefecțilorŭ și procurorilorŭ din țéră disparițiunea unui óre-care Ionŭ Nistrea, ce-i dice și Mocanu, de felŭ din comuna Poiana, din Transilvania, și in etate de 25—30 anĭ, care în nóptea de 31 Augustŭ trecutŭ a omorîtŭ în Zimnicea pe propriulŭ sĕu frate, anume Constantinŭ. Nu se scie încă până acum mobilulŭ acestui fratricidŭ. S'au luatŭ pretutindenĭ mĕsurĭ pentru prinderea asasinului.

—x—

FOILETONU.

(55) **Misterele Veneției.**

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

(Fine).

XIX

Călugărulŭ Jacopo.

Veneția simțì deodată că o părăsescŭ puterile. Cădù mai multŭ decâtŭ se puse pe unŭ scaunŭ ce i s'adusese pe când călugărulŭ își aruncă gluga pe spate.

Tótă lumea putù atuncĭ sĕ cunóscă pe călugărulŭ Iacobŭ.

Președintele tribunalului avogadorilorŭ încruntase sprincéna când vĕdù că s'apropiă călugărulŭ. Adevĕrulŭ este ca, décă călugărulŭ Iacobŭ n'ar fi fostŭ de față la desbatere, podestatulŭ Padovei era sĕ fiă achitatŭ.

Insĕ respectulŭ datoritŭ rasseĭ călugărescĭ și mai cu sémă marei autoritățĭ câștigate în 60 de anĭ de virtute, nu permiteau sĕ-lŭ trateze cu ușurință.

De aceea președintele îlŭ întrebà cu multă deferență:

— Părinte, voescĭ sĕ depui în privința unorŭ fapte relative la procesulŭ podestatului Padovei?

— Da! despre fapte relative la procesulŭ actualŭ și despre alte fapte chiar! rĕspunse călugărulŭ.

— Vorbesce, părinte, noi te ascultămŭ! dise ér președintele invitându'lŭ sĕ șédă dinaintea bareĭ.

— Mai ântêiu sĕ 'mĭ formulezĭ acusările! dise călugărulŭ.

Și fiindcă podestatulŭ vrea sĕ se ridice de pe scaunŭ, călugărulŭ se întórse spre elŭ și-i dise:

— Sĕ n'ai nicĭ o témă. Am sĕ dau numai decâtŭ probe și au sĕ fie astfelŭ de tarĭ, încâtŭ nicĭ n'ai sĕ le discuțĭ!

Pe urmă adresându-se tribunalului, călugărulŭ Iacob vorbì astfelŭ:

— Acusŭ pe omulŭ acesta de tóte crimele ce i s'au imputatŭ adinéorĭ și-lŭ mai acusŭ și de alte crime. Elŭ a înfiptŭ pumnalulŭ în spatele gondolierului Ricardo la Isolla Bella și încă odată în câmpiile dela Villafranca.

Ilŭ acusŭ că elŭ a arsŭ de vii pe doi complicĭ ai sĕi. In sfârșitŭ, cu multă vreme înainte de întêmplările acestea, elŭ s'a scăpatŭ de pescarulŭ Salvatorŭ, pentru ca odată cu mórtea lui sĕ piéră proba unei alte crime multŭ mai grave și anume omorulŭ vĕrului sĕu Paolo Martinengo, care a fostŭ lovitŭ pe la spate sub zidurile Brescei, otrăvirea nevestei lui Paolo și în sfirșitŭ disparițiunea Ginevrei Martinengo, fiica lui Paolo, și a soției sale otrăvite.

Podestatulŭ se sculase vĕnĕtŭ la față, cu privirea rătăcită, încercândŭ sĕ dică o vorbă, însĕ nepuțĕndŭ rĕuși fiindu-i gâtulŭ astupatŭ. Președintele tribunalului îi venì într'ajutorŭ adresându-se călugărului cu o voce mișcată:

— Când d-ta, părinte, rostescĭ astfelŭ de acusărĭ, te-ai gânditŭ bine la rĕspunderea ce-țĭ iai pe capŭ?

— Suntŭ destulŭ de bĕtrânŭ ca sĕ-mĭ cântărescŭ vorbele și nu cerŭ alta decâtŭ sĕ probezŭ ce spunŭ. Potŭ sĕ vorbescŭ liberŭ? dise preotulŭ cu mândriă.

— Vorbesce, tată!

— Atuncĭ iau ordinea cronologică! dise călugărulŭ.

Și începù astfelŭ:

— Intr'o séră mĕ rugamŭ ca de obiceiu în paraclisulŭ meu, când unŭ bietŭ omŭ din poporŭ, unŭ pescarŭ de pe lagune, cerù sĕ-mĭ vorbéscă. Pe omulŭ acela îlŭ cunosceamŭ de multă vreme și statulŭ, constatŭ cu părere de rĕu, s'arătase órecum ingratŭ cu dênsulŭ fiindŭ că acelŭ omŭ, care meritase numele de Salvator — mântuitorulŭ patriei — pe care îlŭ detese odată recunoscința publică, era lăsatŭ sĕ móră de fóme la bĕtrânețe.

Nenorocitulŭ acesta trebuia sĕ cadă în pĕcate. Unŭ domnŭ mare, căruia-i prinsese elŭ secretulŭ, căpitanulŭ Batista Martinengo, pentru ca sĕ moștenéscă pe vĕrulŭ sĕu Paolo îlŭ omorîse după cum am spusŭ adinéorĭ și otrăvise și pe nevasta lui. Insĕ, pentru ca s'ajungă sĕ pue mâna pe moștenire mai era o piedecă, o fetiță legitimă, o fetiță în leagănŭ încă. Criminalii cei mai fioroșĭ au câte o slăbiciune care adeseorĭ îi pierde: căpitanulŭ Martinengo nu avù curagiulŭ sĕ spargă capulŭ copiliței d'o piĕtră, ci plătì lui Salvator ca s'o omóre. Salvator primì s'o omóre, fiindŭ că nu avea ce se mănânce.

Insĕ când sĕ-șĭ împlinéscă datoria, nu avù nicĭ elŭ curajŭ. O lăsà sĕ trăiéscă și am sĕ vĕ spunŭ mai pe urmă ce s'a făcutŭ fata Martinengo, aflândŭ că porunca lui nu se împlinise, făcù prostia sĕ vie sĕ amerințe pe Salvator mai nainte de a-lŭ omorî. Atuncĭ venì la mine pescarulŭ și-mĭ încredință secretulŭ acesta, pe

Carte de alegere, scrisă în dialectulŭ macedo-română de Andreiu Alŭ Bagavŭ, premiată şi tipărită de societatea macedo-română „Lumina". A eşitŭ de sub tiparŭ la Bucurescĭ, în tipo-litografia Dor. P. Cucu 1887. Celorŭ carĭ voescŭ sĕ cunóscă bine limba fraţilorŭ noştri din Macedonia le recomandămŭ acéstă interesantă carte de cetire. Aci mai amintimŭ că societatea macedo-română „Lumina" va publica concursŭ pentru alte patru cărţĭ, între carĭ doué cărţĭ didactice, ér doué de curată literatură: una prosă şi alta versurĭ.

Romänische Revue, politisch-literarische Monatsschrift. Direction in Resicza. Herausgeber *Dr. Corn. Diaconovich.* Heft IX pro September, III. Jahrg. Inhalt: „Timoteu Cipariu." — „Parasitenthum«. — »Ein verhalteter Agitator." — »Rundschau: (Der König in Siebenbürgen. Zur Nationalitäten frage. Zur Haltung der Romänen. Magyarisirung.)" — „Die Chronik des Huru und die grosse militärische Expedition in die Moldau des ungar. Königs Ladislaus Cumanus ad reducendos Cumanos fugitivos.« (Ein in der Geschichte Ungarn's, sowie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum.) Von Simeon Mangiuca (Fortsetzung). — „Bergner's Rumänien." — „Von der Strasse." Von Nestor V. Urechiă. Autorisirte Übersetzung aus dem Romänischen von Leon Schönfeld. — „Peter Vancea." Historische Erzählung aus dem Temeser Banate. Von P. Brosteanu. — „Literatur." (Revue du Monde Latin).

Importanţa mobilisărei armatei române.

Pănă acum, precum s'a pututŭ observa, nu s'a datŭ mobilisărei nicĭ unei armate importanţa ce se dă mobilisărei armatei române. „Le Temps", „L'Indépendance Belge", „Standard«, »Kölnische Zeitung", au datŭ scirea că e posibilŭ ca armata română sĕ ocupe Bulgaria, negreşitŭ la însărcinarea Europei. Peste totŭ, au adusŭ în legătură acéstă mobilisare cu evenimentele din Bulgaria şi cu cestiunea bulgară. Acum alte două diare aducŭ mobilisarea armatei române în legătură cu evenimentele ce s'ar puté desfăşura în cestiunea bulgară. »Journal des Débats« dice, că mobilisarea armatei române e motivată de situaţiunea din Bulgaria, ér „Le Soir" dice, că periculele situaţiunei bulgare mărescŭ încă şi mai multŭ importanţa mobilisărei armatei române.

Resultatele mobilisărei armatei francese.

Mobilisarea de probă, ce s'a făcutŭ în dilele acestea în Francia cu corpulŭ alŭ 17-lea de armată, a datŭ resultate strălucite, în urma cărora în Francia e unŭ entusiasmŭ nespusŭ de mare şi moralulŭ Francesilorŭ atâtŭ de ridicatŭ, încâtŭ limbagiulŭ pressei francese de orice partidŭ e aprópe provocătorŭ faţă cu Germania.

Aşa de esemplu „République Française" dice că Francia adĭ e gata de bătaiă; încercarea la corpulŭ alŭ 17-lea de armată a doveditŭ că în cursŭ de 12 dile se potŭ trimite la graniţă 1,200,000 ómenĭ, şi în cursŭ de alte 8 dile următóre potŭ urma acestui primŭ didŭ de apĕrare a patriei altŭ milionŭ de combatanţĭ. In casŭ de seriositate lucrurile vorŭ decurge pretutindenea ca în ţinutulŭ corpului alŭ 17-lea de armată, cu deosebirea numai, că atuncĭ şi tinerimea francesă va fi aprinsă de patriotismŭ şi de mâniă sfântă, décă va fi silită sĕ apere şi sĕ rĕsbune patria cu arma în mână la Rinŭ şi la Vogesĭ.

O telegramă din Parisŭ, cu data 17 Septemvre, comunică că la banchetulŭ arangiatŭ din incidentulŭ terminărei mobilisărei de probă, generalulŭ Bréart, comandantulŭ corpului 17 de armată, a disŭ: „Francia a ajunsŭ astădĭ la consciinţa puterei sale, noi suntemŭ gata şi noi aşteptămŭ«. Deputatulŭ Cales, consiliarŭ de comitatŭ şi primarŭ, a felicitatŭ intrégă armata, dicêndŭ: »Ea a potenţatŭ speranţa patriei la celŭ mai înaltŭ gradŭ şi ne rĕsbună. Multă vreme nicĭ n'amŭ cutezatŭ sĕ sperămŭ rĕsbunarea, acum însĕ o aşteptămŭ cu nerăbdare«. Generalulŭ Vincendon întorcêndu-se spre generalulŭ Bréart dise: »Pe unŭ astfelŭ de conducĕtorŭ cu fală şi încredere îlŭ vomŭ urma orĭ unde«. Bréart rĕspunse: Eu sunt alŭ ostaşilor mei, şi gata sĕ păşesc în fruntea lorŭ".

Entusiasmulŭ şi încrederea acésta în puterea şi tăria armatei fracese se vede că a pĕtrunsŭ până la miniştri, căcĭ precum se telegrafiază din Berlinŭ, diarulŭ „Die Post" dice, că într'unŭ discursŭ ce a rostitŭ la Chamonix, d. Spuller, ministrulŭ instrucţiunei publice în Francia, ar fi esprimatŭ dorinţa de a vedé pe Francia reluându-şĭ bunurile ce a perdutŭ.

Décă lucrurile vorŭ merge aşa înainte, şi décă şi pressa germană îşĭ va relua tonulŭ ameninţătorŭ şi provocatorŭ de deunădile, atuncĭ situaţiunea în Occidentŭ ar puté deveni mai critică, decâtŭ în Orientulŭ Europei.

Raportŭ poliţienescŭ. — Stefan Szendy, pălărierŭ în Scheiu Nr. 1464 făcù Vinerea trecută arătare la poliţiă, că'i lipsescŭ dintr'unŭ dulapŭ închisŭ 200 fl. in 40 bucăţĭ note de statŭ de câte 5 fl. Făcêndu-se cercetare la faţa locului, se dovedì că hoţulŭ, în absenţa păgubaşului, s'a suitŭ cu o scară în podŭ şi de acolo a pĕtrunsŭ în casă. Bănuiala cădù asupra calfei de didarŭ, locuitorŭ în aceeaşĭ casă, anume Bokor Albert, care fiind dusŭ înaintea autorităţii, mărturisì în cele din urmă că elŭ a comisŭ furtulŭ. Banii însĕ îi cheltuise: se îmbrăcase, îşĭ cumpérase césŭ şi petrecuse nóptea prin diferite cârciume. S'a predatŭ tribunalului tinĕrulŭ hoţŭ.

Totŭ Vinerea trecută, un poliţistŭ puse mâna pe I. N. Lupu, care sustrăgĕndu-se serviciului militarŭ, fugise în România, unde a statŭ şése anĭ. A fostŭ predatŭ autorităţii competente.

Calfa de cismarŭ Galambfalvy Sandor furà la 18 Augustŭ a. c. unui colegŭ alŭ sĕu unŭ césŭ de argintŭ şi-lŭ amanetă, ca sĕ petrécă şi elŭ bine o di. Fù însĕ prinsŭ şi predatŭ judecătoriei. După espirarea arestării, furà unŭ pardesiu, dér nu putù fi prinsŭ, deórece vagabondase prin prejurulŭ Braşovului. Vinerĭ nóptea spre Sâmbătă la ora 1, patrula poliţienéscă aflà înaintea casarmei de honvedĭ în Bluména unŭ omŭ bétŭ dăcêndŭ pe trotoarŭ, şi fiindŭ dusŭ la poliţiă, fù recunoscutŭ: multŭ căutatulŭ Galambfalvy Sandor, şi închisŭ cu alţĭ trei vagabondĭ. Diminéţa fù găsitŭ mortŭ în arestŭ; se spêndurase.

Raportulŭ

primului secretarŭ Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ, către On. comitetŭ de ajutorare cu abecedare şi legendare a elevilorŭ sĕracĭ dela scólele române rurale, cu reşedinţa în Rodna veche, Transilvania.

(Urmare).

II. Din banii aceştia s'au spesatŭ: S'a cumpĕratŭ unŭ protocolŭ de evidenţă 1 fl. 10 cr. S'a spesatŭ cu posta 7 fl. 48 cr. Domnilorŭ Petri în Năsĕudŭ pentru Abcdare 10 fl., I. Popescu în Sibiiu pentru Abcdare 6 fl., Tipografiei seminariale în Blaşiu pentru Abcdare 12 fl., D-lorŭ: Petri în Năsĕudŭ pentru Legendare şi Abcdare 25 fl., I. Popescu în Sibiiu pentru Legendare şi Abcdare 20 fl., Tipografiei seminariale în Blaşiu pen- Abcdare şi Legendare 20 fl., D-lui Petri în Năsĕudŭ pentru Abcdare 6 fl., Tipografiei din Blaşiu pentru Abcdare 8 fl., D-lorŭ: Drothlef în Sibiiu pentru Abcdare de Petri 6 fl., Petri în Năsĕudŭ pentru abcdare 2 fl. Spese cu scóterea pachetelorŭ, materialŭ de pachetatŭ 8 fl. 32 cr. Suma 131 fl. 90 cr.

Mai suntŭ decĭ banĭ gata 23 fl. 50 cr., carĭ formézá cassa rest. pro 1887/8.

III. Cărţĭ cerură: 1) de Vasilie Petri: Ignatŭ Grigorescu înv. în Cernescĭ 24 Abcd. 6 leg., Nicolau Michaescu inv. în Negrilescĭ 15 Abcd. 10 leg., George Brăteanŭ înv. în Vama 20 Abcd., Simionŭ Moldovanŭ înv. în Betleanŭ 26 Abcd. 20 leg. Ionŭ Budelecanŭ înv. în Gurateleculŭ Hodolului 40 Abcd. 30 leg., George Măcelarŭ înv. Desmirŭ 10 Abcd. 10 leg., Nechita Leşanŭ înv. Cizer 20 leg., Vasiliu Drăganŭ înv. Bicaz 15 Abcd. 10 leg., Nicolau Trimbiţoniu în Grădisce 24 Abcdare. Simionŭ Bedeleanŭ înv. Bonţida 10 Abcd, Ionŭ Marcu preotŭ în Nadeşulŭ românŭ 12 Abcd., Iosifŭ Nemeşŭ cooperatorŭ în Lăpuşŭ 20 Abcd. 5 leg., Vasile Cosma înv. în Imbuz 10 Abcd. 4 leg., Ionŭ Sălăgianŭ inv. în Căţelulŭ românŭ 10 Abcd., Andronŭ Petri învĕţ. în Deeşiu 8 Abcd. Iosifŭ Vaida înv. Şomcuta-mică 20 Abcd. 15 leg., Vasile Avram din Felkuyad 4 leg., Samson Oprea din Chiuza (cere prea târdiu. şi nu spune câte) Suma 264 Abcd. 124 legendare. (Va urma.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 19 Septemvre. — Diarulŭ „Tîrnovska Constitutia" a încetatŭ de a mai apăré.

SOFIA, 19 Septemvre. — S'a împrăştiatŭ sgomotulŭ, că Germania nu e mulţămită cu satisfacţiunea de până acum, ci cere o satisfacţiune mai deplină.

NEWYORK, 19 Septemvre. — Anarchiştii ţinŭ adunărĭ secrete căutândŭ a organisa meetingurĭ pentru a protesta contra esecutării anarchiştilorŭ condamnaţĭ în Chicago.

CONSTANTINOPOLŬ, 19 Septemvre. — Banca otomană încetéză cu plătirea lefurilorŭ ambasadorilorŭ Turciei şi ale oficerilorŭ streinĭ angageaţĭ cu contractŭ.

DIVERSE.

Furtunĭ pe Oceanŭ. — Cósta orientală a Oceanului Atlanticŭ e bântuită de mai multe dile de o furtună cu vîrtejĭ, ce ţine şi acuma şi a causatŭ deja devastaţiunĭ îngrozitóre. S'a nimicitŭ tótă flotila spaniolă compusă din mai multe sute de vase. Până acum au peritŭ cincĭ-decĭ şi optŭ de persóne. Patru-decĭ de bărcĭ, ce erau duse pe mare, nu s'au mai întorsŭ şi se consideră ca pierdute. Flotila francesă s'a prăpăditŭ tótă. Din New-York se telegrafiază dela 28 Augustŭ: Tocmai sosesce scirea că corabia „Niagara" a naufragiatŭ astădĭ în timpulŭ unei furtunĭ teribile. Dintre pasagerĭ s'au înnecutŭ cincĭ-spre dece.

Necrologŭ. — Theodorŭ Zărnoveanu, comerciantŭ, membru alŭ comitetului parochialŭ dela biserica Sf. Treimĭ din Scheiu, membru alŭ representaţiunei comunale, censorŭ la Filiala „Albina", după o scurtă suferinţă împărtăşitŭ cu sf. taine a încetatŭ din viéţă Sâmbătă în 5 (17) Septemvre la órele 8 séra în etate de 51 anĭ. Despre acéstă tristă perdere încunosciinţéză pe tóte rudeniile şi pe toţĭ cunoscuţii rĕposatului neconsolabila sa soţiă, fiice, fii, fraţĭ, cumnaţĭ şi cumnate. Rĕmăşiţele pămêntescĭ s'au ridicatŭ din casele proprii, Scheiu, Tocile Nr. 503, şi s'au înmormêntatŭ în cimitirulŭ bisericei St. Treimĭ de pe Tocile, Lunĭ în 7 (19) Septemvre 1887 la órele 4 p. m. Braşovŭ, în 6 (18) Septemvre 1887.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

care vi-lŭ spuseiu, fiindŭ că nu voia sĕ móră cu elŭ. A doua di Martinengo îşĭ ţinù făgăduiéla: Salvator bĕtrânulŭ fù găsitŭ ucisŭ în luntrea lui chiar. Écă ce aveam sĕ spunŭ relativŭ la crimele anterióre ale podestatului Padovei, crime de carĭ n'a fostŭ încă acusatŭ până adĭ.

— Tóte astea suntŭ minciunĭ.... Omulŭ ĕsta a minţitŭ! Minciunĭ!... minciunĭ!... dise în cele din urmă Martinengo.

Călugărulŭ nicĭ nu se micşorà sĕ se uite la dênsulŭ. Intinse numai mâna spre crucea din faţă-i:

— Totŭ ce am spusŭ până acum — dise elŭ — jurŭ în faţa lui Christosŭ, care şi-a datŭ sângele pentru ca sĕ rĕscumpere pe ómenĭ, în faţa lui Dumnedeu, care m'aude şi care ne va judeca pe toţĭ într'o di, după cum d-vóstrĕ veţĭ judeca pe podestatŭ, jurŭ că este adevĕratŭ!

Unŭ fiorŭ trecù în auditorŭ. Insĕ tótă mulţimea acésta părea că aştêptă unŭ altŭ desnodămêntŭ şi preşedintele trădà impresiunile auditorului puindŭ întrebarea acésta călugărului:

— Ai disŭ adinéorĭ, că fiica lui Paolo Martinengo fusese cruţată de pescarulŭ Salvator. Sci ce s'a făcutŭ?

— Da, sciu.

— Şi poţĭ sĕ ne spui?

— Da. Copiliţa a fostŭ expusă pe valurile Adriaticei. Gondolierulŭ Ricardo a luat'o şi a dus'o pe bordulŭ Bucentaurului şi a dat'o în braţele dogelui Francesco Foscari. Copiliţa a fostŭ adoptată prin aclamaţiă: este fiica Adriaticei, este epitropisita Veneţiei, ét'o!...

Şi bĕtrânulŭ arătà pe Veneţia care se sculase în susŭ.

— Ei bine, Martinengo, poţĭ acum sĕ tăgăduescĭ că eu nu spunŭ adevĕrulŭ? dise bĕtrânulŭ apostrofândŭ încă odată pe podestatŭ.

Insĕ Martinengo nu rĕspunse nicĭ o vorbă; cădù pe bancă ca şi cum ar fi fostŭ trăsnitŭ.

Ş'apoi, nimenĭ din sală nu se mai uita la elŭ. Toţĭ ochii erau pironiţĭ pe Veneţia, totŭ interesulŭ se concentrase pe ea şi pe legendara sa istoriă.

Preşedintele putù cu mare greutate sĕ facă puţină linişte în sală. Pe urmă dise călugărului:

— Tată, noi amŭ ascultatŭ cu totŭ respectulŭ ce se datoreşce caracterului cu care escĭ învestitŭ depoşiţia ce ai făcutŭ. Insĕ orĭ câtŭ de grave ar fi faptele pe carĭ ni le ai descoperitŭ, sĕ-mĭ dai voiă sĕ-ţĭ spunŭ că suntŭ străine de procesulŭ intentatŭ lui Martinengo acum.

Acésta va veni mai târdiu. Adĭ e vorba numai de asasinatulŭ patricianului Felice Badoer şi de omorulŭ presumatŭ alŭ gondolierului. Ce poţĭ spune în privinţa lorŭ?

— Eu credŭ că dênşii vorŭ rĕspunde multŭ mai bine decâtŭ mine! rĕspunse călugĕrulŭ.

— Va sĕ dică suntŭ amêndoi aci? întrebà preşedintele.

— O sĕ-i vedeţĭ! dise călugĕrulŭ.

Numai decâtŭ se deschise o uşe din fundŭ şi tinĕrulŭ Felice Badoer intrà rădimatŭ pe braţulŭ lui Ricardo.

XX.

Felice Badoer.

Două ţipete s'audiră când intrară ei şi totŭ într'o clipă două femei se repediră: una de gâtulŭ gondolierului şi anume Fiametta, ér Veneţia cu braţele întinse spre Felice, care putù s'o priméscă în braţe.

De astădată nu mai trebuiau probe. Călugĕrulŭ nu mai avù nevoiă sĕ spună cum luase pe Felice şi pe Ricardo, cum îi ascunsese ca sĕ-i scape de o nouă încercare a podestatului ca sĕ-i omóre.

Martinengo se sculà şi dise:

— Mărturisescŭ totŭ. Duceţi-mĕ d'aci. Mórtea mi-se va păré mai dulce decâtŭ chinurile ce-am induratŭ adĭ.

Şedinţa fù ridicată.

Insĕ tribunalulŭ avogadorilorŭ nu mai avù nevoiă sĕ se mai întrunéscă sĕ judece procesulŭ podestatului Padovei.

In nóptea ce urmà Martinengo fù cuprinsŭ de frigurĭ cu nebuniă şi'şĭ sdrobì capulŭ de didurile temniţei.

Veneţia fusese recunoscută solemnŭ de fiică a lui Paolo Martinengo, însĕ ea nu primì moştenirea lui care era amestecată cu a fostului podestatŭ alŭ Padovei.

Veneţia ascultă de statulŭ lui Felice Badoer, cu care se cununase, şi întrebuinţà tótă averea aceea mare fundândŭ institute pióse şi ea se retrase cu bărbatulŭ sĕu într'o proprietate a familiei Badoer pe uscatŭ.

Ricardo se cununà şi elŭ cu Fiametta şi fù numitŭ îngrijitorulŭ moşiilorŭ lui Felice.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Septemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 32	Bonurĭ croato-slavone	104 75
Rentă de hârtiă 5%	87.20	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152 —	Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 40	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —	Renta de hârtiă austriacă	81.15
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 59	Renta de arg. austr.	82.65
Bonurĭ rurale ungare	104.70	Renta de aurŭ austr.	112 85
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.70	Losurile din 1860	136.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.20	Acţiunile băncei austro-ungare	884 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 20	Act. băncei de creditŭ ung.	287.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 30	Act. băncei de creditŭ austr.	282.50
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
		Napoleon-d'orĭ	9.95
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61 50
		Londra 10 Livres sterlinge	125 90

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 1 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91 1/2	92 1/2
Renta rom. amort. (5%)	95 1/4	95 3/4
» convert. (6%)	89 3/4	90 1/4
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	104 3/4	105 1/2
» „ „ (5%)	89 1/2	90 1/4
» » urban (7%)	103 1/4	103 3/4
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	87 1/2
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.—	14. 1/4
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 16 Septemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.66	Vênd.	8 68
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.27
Imperialĭ	»	10.21	»	10 26
Galbenĭ	»	5 86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	111. 1/2
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şĕse lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

„ pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şĕse lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Peşta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Peşta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rêşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amédĭ
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ:* 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rêşnovŭ Zêrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.